

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	180 dinár
Félévre	90 dinár
Negyedévre	45 dinár
Egy hóra	15 dinár

Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obiliteva (Záppolai) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 281
Kiadóhivatal telefonszáma 21
MEGJELENIK MINDEN NAP, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁN NAJOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 206. szám.

Szombat, szeptember 16.

Polgártársak!

A Magyar Párt f. hó 17-én, vasárnap d. e. 10 órakor Senta-n a Fő-téren tartja alakuló országos nagygyűlését.

Országos nagygyűlését.

Jöjjetek el mindnyájan! Ott kell lenni mindenkinek, aki csak magyarnak érzi magát! Mutassátok meg, hogy alkotmányos jogaitokkal élni kívántok!

A nagy naphoz méltóan viselkedjétek!

Senta, 1922 szeptember 14.

Elnökség.

Országos politika

dolgaiban a magyarság eddig szerzetlen tömege még nem nyilatkozott és így jövődöbeli politikai magatartása, a többi politikai párt között való elhelyezkedése, küzdelmeinek iránya ma még meg nem határozható. De minden valószínűség amellet szöl, hogy a politikai szervezetbe tömörült magyarság elsősorban saját sorsának jobbrafordulásáért, saját sérelmeinek orvoslásáért, kulturájának megvédéseért fog sikra szállani, hogy kiküzdje létének természetes feltételeit és lerakja jövődjének biztos alapját.

Az eddig némaságra kárhoztatott magyarság egyelőre csak csöndes szemléelője volt a különböző országos pártok politikai küzdelmének és tehetetlenségében, szétszórtságában csak szótlán figyelemmel kísérhette a politika sokszor viharos eseményeit. Nem nyilatkozhatott meg a kormányt támogató pártok mellett és nem keresett kapcsolatot az ellenzéki pártokkal sem. De elszigeteltségében, magára hagyottságában is észlelnie kellett, hogy az a rendszer, amely az országban ma uralkodik, az a mód, ahogyan ma az állam és vele együtt a népek millióinak sorsát intézik, nem vezet az állami fejlődés szebb jövője felé, semmiképpen sem szolgálja a népek harmóniájának, a kölcsönös megértésnek, a polgárok jólétének és megelégedettségének nemes ügyét.

Négy esztendő múlt el az állam ujászületése óta és négy év óta a konszolidálás munkája alig haladt valamit is előre. Négy év alatt sem a kormányt támogató, sem az ellenzéki pártok nem vettek tudomást

az itt élő nemzetiségek kívánságairól. Négy év óta egyetlen párt sem tartotta szükségesnek, tetterős akcióval, a meggyőződés tiszta fegyverével, az államraison bölcs megismerésével sikra szállni azért a természetes elvért, hogy az alkotmányban biztosított egyenlő szabadságjogok életbe hívásával, az egyformán kötelezett polgárok egyenlő jogokban is részesüljenek. Négy év óta a kereskedelem a reá erőszakolt bilincsek alól nem tud felszabadulni, az igazságszolgáltatás rendes menetét egyre jobban torló akadályok zavarják meg, mint ahogy nincs az állami gépezetnek oly része, amely valami hibában ne szenvedne. Most már világosan látható: ez az út nem vezet a megerősödés felé, ezt a rendszert fel kell váltania egy másiknak, amely tisztá szemmel, biztos kézzel, mérlegelő gondolkodással megvalósítja a békés munka, az igazi demokrácia erős pilléreként nyugvó államát.

Ezt az észleletet az itt élő nemzetiségeknek is meg kellett tenniük, habár az alkotmány sáncain kívül

érte őket a politika minden megnyilvánulása és habár az állam sorsának intézésében — éppen a rendszer mulasztásából — semmiféle vonatkozásban része nem lehetett. Ennek a tudatában a magyarság is teljes egészében megtudta érteni az állam intellektuéllejeinek megmozdulását, meg tudta érteni azt a meggyőződésből fakadó erőteljes törekvést, amely céltudatos, a megértés szellemén nyugvó, a szabadságjogokat megvalósítani akaró, valóban demokratikus igazgatást kíván az eddigi helyébe.

A magyarság e hó 17-én tartja országos nagygyűlését és e naptól kezdve az állampolgárok tekintélyes része új zászló alatt közeledik a politikai aréna felé. Merre vezet majd a politikai küzdelem során ez az új organizáció útja, ma még meg nem határozható. De bizonyos, hogy lélekben és gondolatban már ma is azokkal van, akik az igazi demokrácia igéit nemesak az ajkukon hordják, hanem a beesületes meggyőződés erejével kivívni is akarják.

Ki téved, a pénzügyminiszter vagy a Narodna Banka?

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, szept. 14.

Kumanudi dr. pénzügyminiszter az elmúlt héten azt javasolta a Narodna Bankának, hogy egy milliárd értékben boeassön ki új bankjegyeket. A Narodna Banka igazgatósága ebben a kérdésben tegnap ülést tartott. Kiszivárgott hírek szerint a bank igazgatósága nem fogadta el a pénzügyminiszter javaslatát. A hírekkel szemben a pénzügyminiszter a nyilvánosságnak szánt mai hivatalos közleményében azt mondja, hogy a Narodna Banka a bankjegyhány és a magánosoknak adandó kölcsönök miatt ismételen foglalkozott a mostan forgalomban lévő bankjegymennyiség szaporításának a gondolatával. A pénzügyminiszter-

nek a bankjegyszaporításra vonatkozó törvényt kellett volna a nemzetgyűlés elé terjeszteni, de az nem történt meg.

A magyar politikából.

A „Torontái” tudósítójának távirata

Budapest, szept. 14.

A magyar nemzetgyűlés ma befejezi az új adójavaslatok részletes vitáját. Péntekre várható a törvény harmadik olvasása és azután csak a formalitások vannak hátra. A tárgyalások simán, minden akadály nélkül folytak le.

Az adójavaslat után a valuta-spekulációk meggátlására irányuló pénzügyminiszteri törvénytervezet kerül a nemzetgyűlés elé, majd ennek letárgyalása után hat hétre elnapolják a Házat.

TÖZSDE

Szeptember 14

Beograd, Valuta: Dollár 77-50.
Devizák: London 344-50, Páris 590—, Zürich 1460—, Milano 330—, Berlin 4-70, Bukarest 53—, Prága 260—, Budapest 3-40.

Beograd. (Zárlat.) London 344-50, Páris 590, Newyork 77-50, Genua 1460, Milano 329-50, Prága 260, Berlin 4-80, Wien 00975, Bukarest 52-10, Budapest 3-10.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 63350, Hollandia 20750, Newyork 1535, London 2355, Páris 4030, Milano 2225, Prága 1780, Budapest 01750, Zagreb 195, Varsó 008, Wien 000750, bélyegzett 000875.

A népszövetség ülései.

A „Torontái” tudósítójának távirata.

Genf, szept. 14.

A leszerelési bizottság folytatta a Robert Cecil indítványa feletti vitát. Lange, Norvégia képviselője ajánlotta, hogy az egész garanciális kérdést leszerelési kérdéssé kellene átalakítani. Juvenel francia delegátus kijelentette, ha a garanciális szerződésekre változás esik, kénytelen a szavazástól tartózkodni, mert erre vonatkozólag nem kapott instrukciót. Robert Cecil sajnálkozását fejezte ki afölött, hogy Franciaország akadályokat gördít indítványának elfogadása elé. Belle új-zelandi képviselő kérdezte a bizottság elnökét, hogy miért nem sietnek Magyarországnak a nemzetek szövetségébe való felvételével. A delegátus kérdésre az elnök azt felelte, hogy az albizottságnak még különféle okmányokra van szüksége, amelyek már utban vannak. Magyarország felvétele ügyében az albizottságot rendkívüli ülésre hívták egybe a holnapi nap folyamára. A mai ülésen folytatólag foglalkoztak az osztrák—magyar határkérdéssel. Hymars belga delegátus előadta a kérdés történetét, majd kifejtette, hogy milyen módosításokat javasol. Utána Ausztria, majd Magyarország delegátusai szólaltak föl.

Ninesity dr. a konferencia politikai bizottságában ugyancsak a nemzeti kisebbségek kérdésével foglalkozott. Ninesity hosszú beszédben kifejtette nézeteit és eközben kritizálta Murraj tanár és lord Cecilnek a nemzeti kisebbségek ügyében tett javaslatait. Ninesity külügyminiszter azt mondta, hogy a nemzeti kisebbség kérdésében nincs szó egy olyan kisebbségről, amelyet a többség elnyom és megfoszt a jogaitól. A mostani demokratikus viszonyok között nem történhetnek általános nagy visszaélések, hanem csak egyes izolált esetek fordulhatnak elő, amelyek könnyűszerrel orvosolhatók. Hogy mégis fordulnak elő panaszok, az annak tudható be, hogy vannak kormányok, amelyek elégedetlenek az elvesztett területek miatt és vannak nemzeti kisebbségek, amelyek elégedetlenek, mert más nép uralma alá kerültek. Az elégedetlenségnek azonban legfőbb esetben nincs alapjuk és csak azt eredményezik, hogy megnehezítik velük a kormányok dolgát a külfölddel szemben.

A német-belga tárgyalások újra felvétele.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, szept. 14.

A tárgyalásokat Belgium és Németország között a napokban ismét megkezdik. A szeptember 15-ikén fizetendő negyven millió aranyárú részlet lefizetése után még hatvan millió aranyárú marad hátra, hogy a száz millió összeget teljesen lefizessék a németek. A hátralékos összeg lefizetésének megkönnyítésére hágai jelentés szerint az angol bankkörök hajlandók a németek adósságáért három millió aranyfont erejéig kezességet vállalni.

Brüsszel, szept. 14.

Politikai körökben javult a hangulat. Beavatott körökben kijelentették, hogy Németországgal előreláthatóan sikerül a megegyezés.

A magyar fascista mozgalom.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Budapest, szept. 14.

A magyar fascista mozgalomról elterjedt hírekből megállapítható, hogy a komoly politikai körökben: az egységes pártban éppen úgy mint az ellenzéken nem tulajdonítanak komoly jelentőséget a szervezkedésnek. Kétségtelen, hogy a mozgalom nagy apparátussal indult meg, toborozni is kezdtek, de amint a mozgalom komoly irányba terelődne, a kormány legerélyesebben fellép ellene.

Vrangelék aknamunkája

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Szófia, szept. 14.

A szófiai rendőrség főnöke a napokban meglátogatta a Wrangel-hadsereg bulgáriai képviselőjének titkos levéltárát, amelyben számos kompromittáló okmányt találtak. Az okmányokban bizonyítékok vannak arra, hogy a wrangelisták már a napokban akcióra akartak lépni, hogy a kormányt megbuktassák és így az ország semlegességét megsértse. Az okmányokból az is kiderül, hogy az államcsíny végrehajtásában Wrangelék az ellenzék egyes pártjainak a támogatására számítottak.

Pasity londoni utja.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, szept. 14.

Pasity a jövő hét elején Londonba utazik. Hír szerint utazása azzal a táviratváltással van kapcsolatban, amely a balkáni kérdésemből kifolyólag a napokban Beograd és London között lefolyt. Hivatalos helyen utazását Aleksander király londoni utjával hozzák kapcsolatba.

A valutaúzerkedés büntetése Magyarországon.

Budapest, szept. 14.

A pénzügyi bizottság megkezdte a valutaúzerkedés megakadályozására vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. A felszólalók általában a büntetés mértékének a fel-emelése mellett érveltek.

Dr. Bogdanov főispán-kormánybiztos ünneplése.

A tisztviselői kar és a vármegyei jegyzők bucsuja
A jegyzőegyesület közgyűlése.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 14.

A Torontál-Temesmegyei községi jegyzők és segédjegyzők egyesülete ma délelőtt 10 órakor a vármegye-háza nagytermében rendkívüli közgyűlést tartott, amelyet a vezetőség azért hívott egybe, hogy bucsut vegyenek dr. Bogdanov Jóca főispán-kormánybiztosától, aki államtanácsossá neveztetvén ki, távozik a vármegye éléről. A vármegyei jegyzői majdnem teljes számban jelentek meg a közgyűlésen, amely egész lefolyásával csak újabb bizonyosságot adott annak, hogy a távozó főispán mennyire általános szeretetnek és tiszteletnek örvendő megszerte. A jegyzői egyesület bucsujával egyidejűleg köszöntek el dr. Bogdanovtól a vármegye és Veliki Beeskerek város tisztviselői kara, akiknek nevében Raity Szvetisláv vármegyei alispán szólott a távozó főispánhoz.

A rendkívüli közgyűlést délelőtt 10 órakor nyitotta meg Raity Szvetisláv Torontál-Temesvármegyei alispánja és bejelenti, hogy a napirend első pontja dr. Bogdanov Jóca főispán-kormánybiztos bucsuztatása abból az alkalmából, hogy a vármegye éléről távozik. Indítványozza, hogy a közgyűlésre küldött-ségileg hívják meg dr. Bogdanovot, a küldöttségben való részvételre felkéri Jankovity Koszta ny. alispánt, Miskovity Györgyöt és Giflinger Zsigát.

Pár perc múlva megérkezik a terembe dr. Bogdanov Jóca főispán-kormánybiztos, akit a jelenvoltak lelkes ovációval fogadnak.

Raity Szvetisláv alispán a vármegyei tisztikar nevében szól a távozó főispánhoz, aki a főispáni széket elhagyva, most más, nagyobb munkakör betöltését vállalta. A tisztikar, amely éveken át dolgozott vele együtt, erre az együtt töltött időre mindig hálásan fog visszaemlékezni és szeretetük követni fogja bárhova távozik is körükből. Kívánja, hogy új munkakörében éveken át dolgozhasson még sok sikerrel a köz szolgálatában, az állam, az ország boldogulásáért.

Zugó, lelkes taps követte az alispán szavait, amelynek lecsillapulta után Jankovity Koszta, a jegyzői egyesület elnöke szólalt fel és a vármegyei jegyzők és segédjegyzők, valamint községi előljáróságok nevében bucsuztatta a főispánt.

Beszédeben röviden visszatekintett arra a nagy munkára, amit a távozó dr. Bogdanov főispán az elmúlt négy év alatt végzett. Az impérium átvétele után, amikor kevés szakképzett tisztviselő állt a nagy közigazgatási feladatok elvégzéséhez rendelkezésre, kétszeresen fontos volt, hogy olyan férfiak kerültek vezetőállásokba, akik között mindig első helyen állott dr. Bogdanov főispán. Azt a munkát, amit kétszeri főispáni működése alatt kifejtett, alig tudják ma még kellőleg értékelni, mert az, hogy a Bánátnban a mai rendezettségéhez ért el a közigazgatás, nagy mértékben az ő érdeme. Társadalmi, nemzeti-ségi, valláskülönbőség nélkül min-

denkinek készséggel volt segítségére, úgy hogy ebben a tekintetben is igazi példaképe lehet minden köztisztviselőnek. A tisztviselőkkel szemben is mindig nemcsak a jóindulatu főnök, hanem a megértő barát volt és hathatós pártfogó, úgy hogy a megyei jegyzői és segédjegyzői kar mindenkor hálás szívvel fog visszaemlékezni itteni működésére. Amily mértékben sajnálják távozását, másrésztől öpp oly örömmel veszik tudomásul, hogy a jövőben mint államtanácsos, még nagyobb mértékben lehet támogatója és segítője az itteni jogos kívánságoknak és kéri is tőle, hogy azt a jóindulatot, amit hivatali működése alatt irányukban itt tanusított, a jövőben is őrizze meg.

Jankovity Koszta szavai után dr. Bogdanov Jóca főispán-kormánybiztos megköszönte a meleg ovációt, amelyben a megyei és városi tisztviselői kar, valamint a jegyzőegyesület részesítette. Ő is megemlékezett arról, hogy különösen működése elején sok és nagy nehézséggel találkozott és örömmel állapította meg, hogy az eredmények elérésében elsősorban a tisztviselői kar odaadó és önfeláldozó munkássága segítette őt. A vojvodinai tisztviselői kar régebben kedvezőtlen színen volt feltüntetve a hivatalos körök előtt. Ezt a téves felfogást sikerült neki eloszlatni, úgy hogy a bánáti tisztviselői ma már mindenütt a legjobb véleményvel vannak.

Beszélt ezután az alkotmányról az állampolgársági jogegyenlőségről szóló fejezetéről és örömmel állapítja meg, hogy itt a Bánátnban már az alkotmány meghozatala előtt is ilyen szempontok vezették mindig a hatóságokat működésük során, mert itt már annakelőtte is a gyakorlatban tényleg keresztülvitték a teljes polgári jogegyenlőséget. Hogy kormányunk ezt az elvet végre is akarja hajtatni, felolvassa a belügyminiszternek ismeretes legutóbbi rendeletét, melyben a kormány az alárendelt hatóságoknak lekérte köti, hogy az alkotmánytörvény vonatkozó szakaszait a gyakorlatban hivatali működésük során mindig tartsák szem előtt. Az ünneplésért, amelynek szívélyes voltából további munkásságához erőt merít, még egyszer igaz köszönetet mond.

A főispán szavait percekig tartó taps és ünneplés követte, ami csak akkor esenedült le, amikor dr. Bogdanov Jóca főispán a teremből eltávozott.

A jegyzői egyesület közgyűlése.

Ezután Jankovity Koszta, az egyesület elnöke a tárgysorozat további letárgyalására tért át.

Indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy memorandumot intéz a belügyminiszterhez, amelyben arra kéri, hogy adjon ki egy rendeletet a községekhez, hogy a községi jegyzők és segédjegyzők valamint a községi alkalmazottak az állami tisztviselőkhöz hasonló napi-

segélyeket kapjanak és pedig viszszaemlékezni január elsejétől.

Ugyanebben a memorandumban kéri fogják a minisztert, hogy a jegyzői kinevezéseket véglegesítse.

A kormánytól kéri fogja az egyesület, hogy a Beeskereken felállítandó jegyzői tanfolyam kérdésében döntsön, hogy a tervezett tanfolyam megnyitható legyen.

A tárgysorozat letárgyalása után Jankovity Koszta elnök a közgyűlést berekesztette.

Társasbéd a Kaszinóban.

Délben egy órakor a Kaszinó-vendéglő éttermében dr. Bogdanov Jóca főispán tiszteletére társasbéd volt, amelyen több mint kétszázan vettek részt. Megjelentek a vármegyei és járási tisztviselők, Beeskerek város tisztviselői kara és a községi jegyzők és más községi előljárásági tagok nagyszámban. Az első felköszöntőt Jankovity Koszta ny. alispán mondotta a főispánra, majd a megyei és járási tisztviselők nevében Nádaski György közp. főbíró, a jegyzői kar nevében Miskovits György jegyző beszélt, amire dr. Bogdanov főispán válaszolt.

Azzal kezdte, hogy délelőtti beszédehez alig van hozzátenni valója, mégis három olyan kérdést akar most érinteni, amely ma az érdeklődés központjában áll. Ez a három kérdés a patriotizmus, a demokrácia és a tisztviselőkérdés. Nem az az igazi patrióta, aki állandóan fennhangon hirdeti hazafiságát, hanem az, aki igazán az ország, a köz érdekében dolgozik. A patriotizmus nem szabad összetéveszteni a sovinizmussal, amely sokszor tulzó formájában éppen ellenkező hatást ér el és tulzó, türelmetlen megnyilatkozásaiiban egyen-ártalmára van a köznek. Sohase felejtjük el, hogy államunkban nagyszámban élnek nemzetiségek, amelyek épp oly becsületes, dolgozó polgárai az államnak, mint az uralkodó faj, ne keserítsük ezeket a tulzó sovinizmussal. A demokrácia igazi értelmé az, hogy a kultura terjesztésével alkalmassá kell tenni a népet arra, hogy állampolgári kötelességeinek megfelelhessen. Itt különösen a községi jegyzőkhöz szól, akik ebben a tekintetben a legtöbbet tehetik, ha a népet felvilágosítják és a közérdek iránt fogékonyá teszik. A tisztviselői kérdésben arról akar szólni, hogy a becsületes munka mindenkor elismerésre talál és itt a saját példájára hivatkozik, aki mint egyszerű községi gyakornok kezdte és becsületes munkájával vitte fel addig a fokig, hogy ma államtanácsossá neveztetvén ki, távozik a vármegye főispáni székéből. Új pozíciójában is mindig szívesen fog visszaemlékezni az itt töltött idejére és segítőtársaira, a tisztviselői és jegyzői karra.

A társasbéd résztvevői a délutáni órákig maradtak együtt és mindvégig lelkesen ünnepeltek dr. Bogdanov főispánt.

Konstantin napja letűnőben.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, szept. 14.

A Daily Telegraph genfi entése szerint görög körökben az a hír terjedt el, hogy Konstantin király rövidesen Luzernbe érkezik.

Az optáltak elhelyezése

— Beogradi tudósítónk jelentése —

Beograd, szept. 14.

Timotevity Koszta belügyminiszter tegnap értekezletet tartott Gavrilovity Panta és Nesity Ljuba felhatalmazott miniszterekkel, amelyen arról tanácskoztak, hol és miképpen helyezték el azokat a szerb állampolgárokat, akik Magyarországon az SHS állam javára optáltak. Az értekezlet elhatározta, hogy egy bizottságot szervez, amely a Magyarországból érkező szerb állampolgárok elhelyezéséről gondoskodik.

Még mindig internálás!

— A „Torontál” tudósítójának távirata —

Budapest, szept. 14.

Rakovszky magyar belügyminiszter tegnap visszaérkezett a zalaegerszegi utjáról, ahol az internáló-táborban tartott szemlélt. A belügyminiszter a Magyar Hírlap tudósítója előtt kijelentette, hogy a táborban uralkodó viszonyokon semmi komoly kifogásolni valót sem talált. Egészség és tisztaság tekintetében teljesen jók az állapotok. Egyes épületek az idők folyamán megrongálódtak. A javításokhoz az utasításokat megadta. Az internáltak által előterjesztett panaszokat meghallgatta. Több ügyben a helyszínen személyesen elrendelte a vizsgálat újrafelvételét. Számos olyan esetben, ahol az internáltak a táborban tanúsított példás magaviseletükkel arra rászolgáltak, a szabadonbocsátásukat rendelte el.

Arra a hírre, hogy a belügyminiszter a közigazgatási hatóságokhoz rendeletet intézett a külföldi zsidósághoz tartozó egyének kiutasítására, Rakovszky kijelentette, hogy a híradás téves. A rendelet csak azokra a külföldi honosokra vonatkozik, akiknek az itt tartózkodása kártékony és nem kívánatos, miután az ország népeinek élemezéséről a hatóságok nem tudnak kellőképpen gondoskodni.

A francia értékpapírok zuhanása.

— A „Torontál” tudósítójának távirata —

Páris, szept. 14.

A jóvátételi-bizottság kedvezőtlen megítélése miatt a londoni City francia frankból nagyobb tételeket dobott piacra, aminek következtében a francia valuta lényegesen rosszabbodott. A keleti kérdéssől kifolyólag és az angol-francia konfliktus miatt Londonban oly nagy tételekben kínálják eladásra a francia tőzdepapírokat, hogy a francia tőzsde nem képes a hátralékokat feldolgozni.

A németek újra fizetnek.

— A „Torontál” tudósítójának távirata —

Berlin, szept. 14.

A német kormány értesítette az angol és a francia kormányt, hogy szeptember tizenharmadikán újabb félmillió font sterlinges részletet fizet jóvátétel címén. A jóvátételi-bizottság még nem döntött a teljesítendő részletfizetés felosztása fölött, de a beavatott körök véleménye szerint az összeg teljes egészében Belgiumnak jut.

Sürgetik a király és Pasily hazatérését.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, szept. 14.

A kormány az elmúlt hetekben több fontos ügy elintézése mellett a napirendre tüzte a drágaság leküzdésére vonatkozó kérdést, de ez egyelőre a holt ponton áll. Ugyanis az ügy előadója, Zserjov szociálpolitikai miniszter újból megbetegedett és a miniszterek nagyrésze nincsen Beogradban, úgy hogy nem tarthatók minisztertanács ülések. Timotevity Koszta, a miniszterelnök helyettese a keleti kérdéssel kapcsolatos bonyodalmakra való tekintettel elhatározta, hogy sürgősen hazahívja a minisztereket. A zagrebi konferencia nyomán keletkezett izgalom szűnőben van. A Davidovity és Pribiesevity között felmerült ellentét a párt néhány tagjának a közbenjárására és békítése folytán valószínűleg, legalább egyelőre elsimul. Ezen leginkább Timotevity Koszta belügyminiszter fáradozik, aki nagy súlyt fektet arra, hogy a párt egyes tagjainak nem elvi jelentőségű ellentétei miatt magában a pártban ne legyenek egyenetlenségek. A demokratapárt álláspontja a Davidovity-Pribiesevity-ügyben még nem ismeretes. Az a legközelebbi klubülésen fog előltni. A klub legközelebbi ülését valószínűleg szeptember huszadikán tartja, amely napra Krsztelj, a párt alelnökének a hazatérését várják.

A törvényhozó-bizottság holnap délelőtt tíz órakor megkezdte az üléseit és pedig Trifunovity Misa elnöklelte alatt. A bizottság tagjai tel-

jes számban Beogradban tartózkodnak, ami az ülések megtartását lehetővé teszi. A holnapi ülésen besztják a tárgyalandó anyagot, majd alelnököt választanak, miután Popovity alelnököt kinevezték államtitkárrá. A választás után tárgyalás alá fognak kerülni a tisztviselő statusrendezésére, a hadikárpótlásra és a drágaság leküzdésére vonatkozó törvények. Beavatott körök véleménye szerint a bizottság az említett törvény felett nem hoz határozatot, miután a bizottság radikális tagjai be akarják várni Pasily miniszterelnöknek hazatérését, hogy ő adja meg a kellő utasításokat és irányítást.

A beogradi Novosztí vezércikkben foglalkozik a király és a miniszterelnök külföldi tartózkodásával. A lap azt írja, hogy biztos forrásból arról van tudomása, hogy a király utazásának, bár szigorú inkognitóban utazott, politikai célja van. A király pársi és londoni utazása kétségtelenül nagy fontossággal bír, mindamellett az általa érdekei megkivánják, hogy a király és a miniszterelnök haladéktalanul hazatérjenek. Sok fontos feladat vár az államfőre és a kormányelnökre. György herceg mindinkább égetővé váló elintéztelen ügye, a könnyen bekövetkező kormánykrisis és kormányrekonstrukció és a keleti kérdés olyan ügyek, amelyek szükségessé teszik, hogy a király és a miniszterelnök itthon legyenek.

Poincaré bukása küszöbön áll

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Páris, szept. 14.

Bergmann német külügyi államtitkár sürűn tanácskozott a jóvátételi bizottság tagjaival. A tanácskozásokról beavatott helyen optimisztikusan nyilatkoztak. Francia parlamenti körökben úgy tartják, hogy a helyzet lényegesen enyhült. Ma már szó sem lehet Franciaország külön akciójáról. A köztársasági középpárt, amelynek döntőbefolyása van Franciaország poli-

tikájára, elutasította Poincaré legutóbbi agresszív kijelentéseit.

A francia politikában határozott hangulatváltozás állott be, amelynek következménye valószínűleg Poincaré lemondása lesz. Utódjául Loncher, volt ujjáépítési minisztert emlegetik, aki előzőleg hirdette a megvezetés politikáját, amelyre Poincaré kardcsörtető politikája dacára is kénytelen volt rátérni.

Magyarország és Jugoszlávia megegyeztek a murakereszturi hid fenntartásában.

Közös bizottság ejtette meg a vizsgálatot.

— A Torontál wieni szerkesztőségétől. —

Wien, szept. 14.

A magyar államvasutak szabályzata értelmében minden vasúti hidat 15 esztendőnként meg kell vizsgálni, vajjon üzemképes állapotban van-e. A murakereszturi állomáson, amely most a jugoszláv-magyar határt alkotja, hatalmas vasúti hid vezet át a Mura fölött, amelyen a Pragerhoff-Trieszti déli vasútvonal halad át. A hid egyik vége magyar területen, a másik

jugoszláv területen van. A magyar államvasutak kérésére a budapesti külügyminisztérium nemrégiben diplomáciai tárgyalásokat kezdett a beogradi külügyminisztériummal, ezek a tárgyalások eredményre vezettek, úgy hogy a hidat héten a beogradi közlekedésügyi minisztérium, a budapesti kereskedelemügyi minisztérium, valamint a Déli vasút laibachi és budapesti üzletvezetőségeinek megbízottai kiszállottak a murakereszturi vasúti hidnál és azt megvizsgálták. A vizsgálat Dalmady Ödön magyar vasúti és hajózási főfelügyelő vezetése alatt folyt le és kedvező eredménnyel járt, úgy hogy a hidat további 15 esztendőre átengedték a közforgalomnak.

sz. p.

NIREK

Esküvő. Heller Emánuel Novi Sad) és Kanarik Irén (Velika Kikinda) vasárnap, szept. 17-ikén délután tartják esküvőjüket Velika Kikindán. (Minden külön értesítés helyett.)

Izr. istentisztelet A péntek esti izr. istentisztelet további intézkedésig este 6 órakor kezdődik.

Halálozás. Klein Margitka néhai dr. Klein Dániel orvos leánya II. oszt. ker. isk. tanuló tegnap vörhenyben meghalt. A kiválóan rokonszenves és okos kis leány halála öszinte mély részvételt váltott ki mindenütt, ahol csak rokonszenves, kedves lényét ismerték. Temetése ma délután 3 órakor lesz.

Sztrajk a Milko fűrésztelepen. A turski beceji Milko Vilmos és Fiai cég fűrésztelepen és gőzmalmában a munkások tegnap beszüntették a munkát. A napszámok fizetése 40 dinár, a szakmunkásoké 43 dinár volt eddig. A sztrajkolók az eddigi bérek ötven százalékos emelését kérték. A cég kijelentette, hogy ezt az új lényeges emelést az üzem karosítása nélkül nem adhatja meg és ezért kénytelen lesz az üzemet beszüntetni.

A becskerekeli malommunkások rokonszenvi sztrajka. Megirtuk, hogy a becskerekeli malommunkások tegnapelőtt sztrajkba léptek. A tegnapi nap folyamán munkaadók és munkások között létre is jött az egyezés. A malmosok legnagyobb eszakozására azonban a munkások ma reggel sem léptek munkába. A további sztrajkot azzal indokolják, hogy a becskerekeli malomépítőgyár (asztalosok) munkásai még sztrajkolnak és így ők, a malommunkások rokonszenvi sztrajkot tartanak. Ez az érthetetlen felfogás a malmosok körében élénk elkeseredést okozott és amint értesülünk, többen a munkások kizárását határozták el.

A „Slavija” IV-ik díjtekéze f. hó 17-én, vasárnap d. e. 8 órai kezdettel lesz a „Bristol” szállóban. Értékes díjak.

Baj van az új zsidó államban. Londonból jelentik, hogy a palesztinai arabok szent esküt tettek a cion kormány megbuktatására s az országnak zsidóuralom alól való felszabadítására. A fogadalmi esküt az arab kongresszus dolgozta ki s megküldte az összes arab törzsek véneinek. Kisebbségnek lenni nem jó, de — ugylátszik — uralkodó többségnek sem.

Spanyol királylány és olasz királyi herceg eljegyzése. A spanyol lapok azt a hírt közlik, hogy Beatrice hercegnőnek, XIII. Alfonz királyi herceggel való eljegyzését a legközelebbi napokban nyilvánosságra hozzák. Beatrice hercegnő mindössze tizenhárom éves, Humbert királyi herceg tizenhetedik életévében van.

Aki 24 óra alatt ötszörös atya lett. Konstantinápolyból jelentik, hogy egy Angóra tartománybeli Aga Dnova nevű török 24 óra alatt ötszörös atya lett. Aga Dnova békés háreméletet él falujában s az a szerenese érte, hogy egyszerre négy felesége betegedett le, kik közül három egy-egy, a negyedik pedig két gyermekkel lepte meg 24 óra leforgása alatt a boldog apát.

Ha Nagyromániában üzleti ügyei vannak, hirdessen az „Arad és Vidék”-ben. Kiadóhivatal Arad.

* **Modern tanterv-folyam-megnyitás.** A nagyérdemű közönség szíves tudomására adjuk, hogy külföldi tanulmányutunkról visszatérve, f. hó 16-án a Kaszinó helyiségében modern és klasszikus tantervfolyamot nyitunk. Diákoknak 5-7-ig és felnőtteknek 8-10-ig. Előjegyzéseket vállal a Grünberger parfümeria. Tisztelettel Rosenberg Richárd és Lajos ballettmesterek.

* **Atutalásokat és csekk kiírásokat** — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskereki Takarékpénztár. Veliki Becskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

* **Herczeg Ferenc képes irodalmi betilapjának,** az „Uj Idők”-nek 37. száma közli Herczeg Ferenc salzburgi leveleit, Farkas Imre versét, Bonyi Adorján és Anders Eje érdekes regényeit, Kádár Lehel és Dobos Pécsi Mária elbeszéléseit, Jeanne Marni jelenetét, Lyka Károly művészeti és Rády Dénes divateikét, ezenkívül a lap népszerű és kedvelt rovatait. Az Uj idők előfizetési ára negyedévre 25 dinár, mely összeg a Magyar Általános Hitelbank subotocai fiókja útján utalható át. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. Budapest, VI., Andrásy-ut 16. sz.

* **Atutalások, hitellevelek és csekkek** az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.T. fiókjánál (Srpska Zadrugna Banka D. D.). Veliki Becskerek. — Telefon 43 és 47.

Hol lesz az új osztrák jegybank aranykészlete? Wienből jelentik: Mint a Prágai Magyar Hírlap is közölte már, a Länderbank és Anglo Bank is részt vesznek az új osztrák jegybank megalakításában, de ezt az elhatározásukat bizonyos feltételektől tették függővé. Noha az osztrák kormány eddig ezekről a feltételekről nem nyilatkozott, wien pénzügyi körökből az a hír szivárgott ki, hogy a két bank akkor vesz részt a bankalapításban, ha a bankjegyek fedezésére szolgáló aranykészletet nem Ausztriában, hanem külföldön fogják deponálni.

Wirtschaftlicher Kompass. A Bánáti Kereskedelmi- és Iparkamara kiadásában német nyelven megjelenő kereskedelmi és ipari törvénytár második füzeté a napokban jelenik meg a következő tartalommal: Auszug aus dem Gesetze über das Budgetzwölftel. — Valutasisicherung in Dinaren. — Abänderung und Ergänzung im Ausfuhrzolltarif. — Beschluss des Finanzministers über Dinarzahlungen zugunsten ausländischer Firmen. — Ursprungszeugnisse. — Aufhebung der Getreideinfuhrzölle. — Erhöhung des Ausfuhrzölles auf Fett. — Erhöhung der Konsumsteuern. — Valutaversicherung bei Kleinexport. — A kamara törvénytára a hivatalos lapban való megjelenésük után hiteles német fordításban azonnal hozza a kereskedő- és ipari köröket érdeklő összes törvényeket és rendeleteket. A törvénytár október füzetek alakjában jelenik meg és

Uj háboru fenyeget a Balkánon?

— A „Torontoi” tudósítójának távirata. —

London, szept. 14.

Athénből jelentik, hogy Jugoszlávia és Románia kifejezték abbéli szándékukat, hogy egy esetleges balkáni konfliktus esetén Görögország mellé állanak. Az SHS királyság ez esetben mozgósítana és Üszküb körül csapatokat vonna össze.

Róma, szept. 14.

Fethy bey római török követ kijelentette, hogy helyes volna ha a hatalmak Törökország és Görögország között lebonyolítandó ügyeket egy Szmirnában összeülő értekezleten szabályoznák.

London, szept. 14.

A törökök Izmid és Aba Bazár közötti csapatösszevonásai miatt az angol főmegbízott tegnap haditanácsot hívott egybe, amelyen a szövetséges haderők parancsnokai is résztvettek. A haditanácsban elhatározták, hogy francia és olasz csapatok átveszik a tengerszorosok ázsiai partján a semleges zóna védelmét. Az angol csapatok az akcióban nem vesznek részt. Kemal pasát erről szikratáviró útján értesítették. Közölték vele, hogy az angol csapatoknak a semleges zónába való előnyomulását nem engedélyezték és így a szövetségesek követelik Angórától, hogy a semleges zónát szintén tartsa tiszteletben.

London, szept. 14.

A „Temps” írja, a francia kormány megegyezett az angol kormánnyal a tengerszorosok kérdésében. A megegyezés csak általános jellegű és részletes megállapodásokat még nem dolgoztak ki. A tárgyalások végleges befejezésére valószínűleg Párisban ülnek össze az angol és francia államférfiak. Valószínű azonban, hogy Franciaország a tengerszorosok semlegességének kérdésében engedett az angol álláspontnak.

London, szept. 14.

Moncille, a francia kormány londoni ügyvivője kormánya nevében közölte a brit külügyminiszterrel, hogy a francia kormány egyetért az angol kormánnyal a Dardanellák és a Boszporus szabadsága tekintetében. A francia ügyvivő egyben kijelentette, hogy a francia kormány kész megtárgyalni minden olyan javaslatot, amely a keleti kérdés rendezéséhez vezet, feltéve, ha számolnak a törökök érzékenységével.

Páris, szept. 14.

Konstantinápolyból jelentik, hogy Chios és Mitilene-szigeteken lázadás tört ki. A katonaság Mitileneben kikiáltotta a köztársaságot és megfosztotta trónjától Konstantin királyt.

Beograd, szept. 14.

A kormány itthon lévő tagjai tegnap értekezletet tartottak azon kérdésben, hogy milyen álláspontot foglaljon el a kormány abban az esetben, hogyha a bolgárok Dedeagacs felé indulnának. Ugyanis a görög kormány felhívta az SHS kormány figyelmét arra, hogy a bolgárok katonai készülődéseket

tesznek a görög határon. A miniszteri értekezlet ugy határozott, hogy az eseményeket táviratilag közli Pasity miniszterelnökkel és Ninesity külügyminiszterrel.

Nesity Ljubomir felhatalmazott miniszter Marienbadba utazott, hogy Pasity miniszterelnöknek a politikai helyzetről referáljon.

Sport

A **becskereki tenniszverseny** mai folytatódagos eredménye. Marané—Kovách Tilli = 6:2, 7:5, Marané, Lózsáné—Schäffer Edus, Demkó Kató = 6:4, 8:6 A Marané—Kovách Tilli női egyes elődöntője a hölgyverseny legszebb játéka volt.

Jugoszlávi atletikai bajnokságai
100 m. 1. Perper (Ljubljana) 11 3/4.
2. Popovity (Beograd). 200 m. 1. Perper 23 3/4. 2. Popovity. 400 m. Kojty (Zagreb) 56 mp. 800 m. Butkovity (Zagreb) 2:15 p. 1500 m. Butkovity, idő hiányzik. 5000 m. Stefanovity (Beograd) 17:23 p. 5000 m. gyaloglás. Dobrin (Zagreb). Távolugrás. Schizinger (Zagreb) 612 cm. Magasugrás. Jakupity 164 cm. Rudugrás. Kovacity 301 cm. 4×100 m. staféta. Hask, idő nincs. Gerely. Gáspár (Zagreb) 45 m. Kalapács. Gáspár 32 m. Sulydobás. Poluga (Beograd) 11:35 m.

A „Sipska Krana” kávéház- és éttermében

hétfő, szeptember hó 18-ikától kezdve

Petrovics Bózsó cigányprimás

közkezdvelt zenekara fog muzsikálni. 1600

Kitünő italok! Elsőrendű konyha! Szolid és figyelmes kiszolgálás! Számos látogatást kér **JUNG PÁL ÉS TÁRSA**, tulajdonosok.

Hirdetmény.

A szerbaradaczi szerb hitközség a templomépületnek ülső tatar. zasa céljából árlejtést hirdet.

Előirányzati összeg 27.000 dinár. Felhívatoak az árlejtésen résztvenni óhajtok, hogy az árlejtés megkezdése előtt az előirányzati összeg 10%-nak megfelelő összeget bánatpenz fejében tegyék le.

Az árlejtés f. évi szeptember hó 17-en délután 2 órakor fog megtartatni.

Az árlejtési feltételek és a költség-előirányzat a hitközség irodájában bármikor megtekinthetők.

Kelt Szerbaradácson, a hitközség 1922. évi szeptember hó 10-én tartott ülésében. 1582

Krszta Sztojanov s. k., Zsiva Marianov s. k., tollnok. hitközségi elnök.

Egy jókarban levő 1594

lakatos- és mechanikai műhely
berendezéssel együtt, a város központjában, más vállalkozás miatt azonnal eladó.

Cím a Torontál kiadóhivatalában.

Én nem hirdetek

olcsóságot, hanem tényleg olcsón árusítom husáruimat.

Marhahus:

szegye, laterli kg 10 D

Marhahus hátulja:

szelet, rostélyos, bélszin kg 11 D

Tegyen egy próbavásárlást és győződjön meg áruim jóságáról és olcsóságáról.

1601

Tisztelettel

Scheinberger Manó, mészáros

Disznózsirt

legmagasabb napiáron, minden mennyiségben veszünk Zsirszállításra alkalmas hordókat minden mennyiségben raktárról eladunk. 1570

Kanitz és Leipniker

Miletityeva (Temesvári) utca 43.

Fűszer- és csemegekereskedősevéd

azonnali belépésre kerestetik.

Szerb és német nyelv tudása szükséges.

1399

BRÜLL-féle delikatesz-üzlet, Pancsevo.